1879. VI. évfolyam. 83. szám. Debreczen, Kedd április 29.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . 10 frt.
Félévre . . . 5 „
Negyedévre . 2 „ 50 kr.
Egy hóra . . 1 „
Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban, *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmü s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. A hirdetmények valamint a nyilttéri közlemények egyedül a kiadói irodában vétetnek fel. *Az előfizetési és hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába czimezendők,
czeglédutcza, Fried-ház 19. sz. alatt

A honvédelmi kérdés a „Debreczen"-ben.

Annyira igénybe vette lapunkat az érdekesebb közlendők halmaza, hogy nem maradt terünk azonnal reflektálni ama czikksorozatra, melylyel a „Debreczen" a napokban tisztelt képviselőnknek Molnár Györgynek a szabadelvüpárt husvéti lakomáján mondott beszédét kisérni jónak látta.

A gyermekes csipkedésekre nincs mit válaszolnunk; a dolog érdemleges részére azonban szivesen válaszolnánk, mert szeretjük az eszmék tisztázását s nem vagyunk oly elfogultak, hogy figyelembe ne vegyük az ellenzék ellenvetéseit. Mint mondjuk, tehát szivesen válaszolnánk, csak találnánk a czikksorozatban valamit, a mire komolyan válaszolni lehet.

Mert hogy midőn a véderő fölötti törvény revisiójáról szólt képviselőnk, abban természetesen bent foglaltatik a közös hadsereg, azt czikkirón kivül minden ember tudja. Hiszen miről szól hát az a tiz évre megállapitott s a mult évben lejárt törvényczikk, ha nem a közös hadseregről? Ha tehát Molnár György ur s vele mi mindnyájan nagyobb takarékosságot ohajtunk e téren, minden értelmes ember előtt világos, hogy azt nem csupán a honvéd csapatoknál, hanem a közös hadseregnél is ohajtjuk eszközöltetni.

Hogy a honvédség ki fog-e egészitetni müszaki csapatokkal háboru esetén, a fölött hiába való a vitatkozás, mikor a tényekkel szemben tagad valaki valamit s azt állitja, hogy bár a hadgyakorlatok alkalmával ugy történik is most, de háboruban majd másképp lesz s a honvédséget nem egészitikk ki müszaki csapatokkal, hanem beosztják a közös hadsereg dandáraiba.

Még kevésbbé érdemes vitatkozni azon, hogy ő felségének két birodalma van-e vagy egy? Mi eddig ugy tudtuk, hogy létezik ugyan osztrák-magyar monarchia, de osztrák-magyar birodalom nem létezik. Czikkiró a 67-diki törvényekre utal; de ott az osztrák-magyar birodalomnak semmi nyomára sem akadunk, csak két szerződő államot találunk, melyek kölcsönösen föntartva különállásukat szerződésre lépnek. A 67-diki törvények csak „a magyar korona országait s ő felsége többi országait" ismerik mint szerződő feleket; de osztrák-magyar birodalmat nem ismernek — ha csak czikkiró úr számára nincs a törvénykönyvnek külön kiadása, mint külön kiadása létezik a historiának és a geographiának.

Czikkiró urnak tudomása van róla, a mit mi bizony, igaza van, hogy nem tudunk: hogy „Dalmátiát századok óta birjuk Bosznia nélkül." Kár hogy az irigy történetirók ezt eltitkolták eddig előlünk s abban a tévhitben erősitették meg a világot, hogy Dalmatiát nem mi birtuk, hanem a velenczei köztársaság birta századok óta s csak e század elején jutott az az osztrák uralkodó ház kormánya alá. Lám, milyen jó, hogy akad egy lap Debreczenben, a hol jobban ismerik a történelmet mint a történetirók s helyreigazitják az összes világ hallatlan tévedését.

Ilyen lángeszü férfiutól a ki bátor kézzel széttöri a történelmi tudomány nyomorult korlátait, nem is várhatni egyebet, mint azt, hogy hasonló független szellemben bánik el a földrajzzal. Megteszi Bulgáriát „határos szomszédunkká", Boszniát és Herczegovinát pedig két tőlünk „messze-távol eső tartománynak."

De czikkiró nem elégszik meg azzal, hogy ismereteit ily módon mutatta be a helybeli függetlenségi lap közönsége előtt, hanem bemutatja egyszersmind humánus érzületét is, vádat emelve a magyar és osztrák kormányok ellen, hogy miért fogadták be területünkre a bosnyák menekülteket s miért nem kergették vissza a határtól őket, hadd vagdalta volna el a török minden gonosz lázadónak a nyakát. — Hát biz ezt a hibát Ausztria és Magyarország kormányai gyakran elkövették, az 1831-iki s az 1863-iki lengyel forradalmak alkalmával is; de becsületökre válik, hogy elkövették s hogy ezer meg ezer menekülőnek mentették meg életét, akár muszka, akár török szuronyok üldözték a menekültet.

No de hát hol a honvédelmi kérdés? gondolja msgában az olvasó. Hiszen mi is azt keressük, t. olvasó, de az egész czikksorozatban nem találjuk sehol. — Mindamellett czikkiró ur büszke öntudattal mondja el a betühalmaz végén, melyet papirra vetett, hogy nem irigyli a debreczeni intelligentiától intelligens képviselőjét; mi bizony itigyeljük czikkiró urtól az öntudatlan ártatlan naivságot.

— **A bécsi ünnepélyekről** szólva, a République Française kiemeli, hogy a hüség ezen nyilatkozatai örvendetes kivételt képeznek olyan időben, midőn csaknem az összes országok uralkodói gonosztevő merényleteknek vannak kitéve. Ugyane lap hozzá teszi, hogy Ferencz József a számos megpróbáltatások közepette sem esett kétségbe birodalma üdve felett, a mi megóvta számára a rokonszenvet, melynek bizonyitékait épen most a rokonszenvvel és tisztelettel telt Európától pazar módon kapta.

Ime igy érez és igy gondolkozik egy szabad köztársaság legtekintélyesebb lapja.

S ugyanily meleg hangon emlékeznek meg királyunk ezüst menyegzőjéről a külföld összes lapjai.

— **A novi bazári** konvencióról a következő kommuniquét közli a török kormány félhivatalos lapja a Turquie: A konvencció szabályozza Bosznia és Herczegovina megszállásának kérdését, a berlini szerződés szellemében és a novibazári kerület esetleges vegyes megszállásának módját. E kerületet közösen fogják megszállani az osztrák-magyar és török csapatok. Novibazár városának és területének közigazgatási és törvénykezési kormányzása az ottomán krmány részére van föntartva, a melynek a konvencció után is joga van annyi csapatot tartani Novibazárban, a mennyit akar. A konvencció megóvja a szultán fölségi jogát Novibazárt illetőleg és véglegesen a két szerződő fél megelégedésére rendezi ezt a kérdést.

— **Az osztrák kereskedelmi miniszter** a reichsrath képviselőházában azon nyilatkozatott tette, hogy Ausztria-Magyarország kormányai, hogy megakadályozzák az idegen áruk folytonos becsempészését a Balkán-félsziget déli vidékeiről az okkupált tartományokba, Novi-Bazár felé vámhivatalokat állitottak. Van ily hivatal Visegrad, Cajnicza és Focsa helységekben. Montenegro felé legközelebb zárják el a vámvonalat.

A mi a még maig is fennálló török vámvonalat az okkupált tartományok s az osztrák-magyar, illetőleg Dalmát vámterület közt illeti, ez a vonal egyelőre tovább is megmarad. De a jövő őszszel a két tőévényhozás elé javaslatok fognak terjesztettni, melyek kimondják Bosznia és Herczegovina befogadását a közös osztrák-magyar vámkötelékbe. Ugyanez alkalommal az eddigi vámkülzetek — Fiume és Trieszt szabad kikötők kivételével — megszüntettetnek s igy Dalmáczia, Isztria stb. is a monarchia általános vámterületébe kebeleztetik.

Országgyülés.

A képviselőház tegnapi ülésén Csernátony Lajos bemutatá Fiume város hódolati feliratát, melyben Fiume Magyarországhoz csatolásának száz éves évfordulóján hűségét és ragaszkodását fejezi ki. Tudomásul vétetett.

Az ülés legérdekesebb tárgya Péchy Tamás közlekedési miniszter válasza volt a Duna-szabályozás tárgyában Kázmán által benyujtott interpellatióra.

Elismeri a kérdés fontosságát, de emlékeztet arra, hogy az árviz kérdése csak 1876. merült fel, mert a száraz 60-as évek után azt hitték, hogy nem is kell már az árviztől tartani. —

1876-ban, midőn a Duna és részben a Tisza vizbősége fenyegető alakot öltött, ellenkező nézet kezdett érvényesülni. Szóló már készen találta a tervszerüleg megállapitott Duna-szabályozást, és csupán csak a főváros területére kiterjesztve. 1876-ban az árviz következtében minden szakértő kivétel nélkül azon véleményt nyilvánitotta, hogy ha azon szabályozás befejeztetnék is, de a főváros egész területe, vagy azon részei is, melyekre a szabályozás akkor nem terjesztetett ki, oly magasságra nem emeltetnek, mint a pesti oldal, s ha a szabályozás a budai részen is keresztül nem vitetik, a fővárost az akként elkészült szabályozás végleg nem mentesitené.

A miniszter tehát a munkához szükséges adatok megszerzése végett 1876-ban elkezdte Pesten a vámháztól lefelé az egész medret sondiroztatni, szélességében, hosszaságában sok ezer ponton, és annak alapján a medernek emésztő képességét kiszámittatni, valamint a talajviszonyokat is. Ez roppant munka. Csak 4—5 mértföldre is temérdek pontot kell fölvenni, irtózatos számitásokat kell tenni s a talajviszonyokat is mérlegelni.

A munkának még ma sincs vége, habár már csak csekély hija van.

Mig ezek történtek, az alatt sem hagyta az időt haszontalanul elfolyni, s olyan munkálatokat teljesittetett, melyeket minden szakértő véleménye szerint mindenféle néven nevezhető tervben alkalmazni kell. Mélyittette a medret, melyet elégtelennek talált s emeltette a partot, melyet az 1876-iki árviz alacsonynak tüntetett ki.

Az előmunkálatok május végére be lesznek fejezve, s akkor a külföldről behivandó szakértők elé fognak terjesztetni a Tisza-szabályozási kérdéssel együtt. Kéri válaszát tudomásul venni.

A ház a választ tudomásul veszi.

Az alsószabolcsi tiszai ármentesitő társulat közgyülése.

Debreczen ápr. 29.

Elnök gróf Dégenfeld Imre 9 órakor megnyitja a gyülést.

Biró Imre társulati igazgató olvassa a tegnap d. u. tartott választmányi ülés jegyzőkönyvét. Legelsőben is a társulat működéséről szóló jelentést terjeszti elő, mely hosszasabb eszmecserét idézett elő. Végre is a jegyzőkönyv egy-két módositással hitelesittetett.

Fölemlitjük még a választmány s ennek nyomán a közgyülés határozatai közül, hogy a Tisza-völgyi központi társulat átiratát, melyben csatlakozásra szólittatik fel, köszönettel veszi tudomásul, de ezuttal belépni, valamint az ajánlott kölcsönben részesülni nem kiván.

A számadások megvizsgálására kiküldöttek: Simonffy Sámuel, Szathmáry Sándor és Gelenczey Pál jelentik, hogy azokat rendben találták s a pénztárnokot felmentendőnek véleményeyik. A közgyülés felmenti a pénztárnokot, utasitván azonban, hogy jövőre ne csak a társulati bevételek, kiadások s maradvány, hanem a kint levő követelések is bevezettessenek a számadásba.

Végül elnök inditványozza, hogy a miniszterium kéressék fel az ártereken történt kataszteri munkálatok felülvizsgálata s helyreigazitása végett egy kormánybiztost lekülderi. Az inditvány egyhangulag elfogadtatott.

* * *

A gyülés végeztével a belvizek által érdekelt tagok, miután a belvizek szabályozása a társulatnak nem feladata, ez ügy megbeszélése végett külön értekezletet tartottak.

Az értekezlet a felmerült különféle inditványok közül Molnár György Debreczen város orsz. képviselőjét fogadta el, hogy t. i. miután már — a mint Lukács Dezső a gyülés tudomására hozta — a hortobágy- és Berettyókörnyéki birtokosokból alakult legujabban egy társulat, mely Nádudvartól Turig csatornát szándékozik készittetni, sőt e társulathoz a miniszterium egyik kormánybiztosát le is küldötte, — keressék fel a jelenlevő érdekeltek által a kormány, hogy ezen kormánybiztost oda utasitsa, hogy emlitett társulat ügyeit a felvidékiek érdekeivel kapcsolatba hozza, illetőleg az érdekek lehető összeegyeztetése végett egy közös értekezletet hivjon egybe, melynek határozataitól függendnek aztán a további teendők. A felirat elkészitésével Biró Imre igazgató bizatott meg.

Üdvözöljük az értekezletet e határozataért, melylyel az oly égetővé vált belviz-szabályozás ügyét egy lépéssel tovább vitte. Nézetünk szerint csak egy nagyszerü csatorna volna képes alföldünket az árvizektől biztositani, nem pedig zsilipezés, mely csak a folyam melletti birtokosok érdekeit óvja meg, vagy apró-cseprő csatornázás, mi a kellő öszhang hiányában csak egyes vidékeknek nyujthat olyan a milyen védelmet.

A székesfehérvári kiállitás.

A székesfehérvári orsz. kiállitás iránt a megnyitási ünnepély közeledtével minden oldalról rendkivül nagy az érdeklődés. Az utóbbi napok esőzései hátráltatták sőt meg szakasztották a munkálatokat, de a kiállitási tárgyak tömegesen érkeznek s ezek elrendelése most éjet-napot igénybe vesz. Az épitkezések befejezéshez értek, a diszitési munkálatok Hoffmann C. J. udvari kárpitos vezetése alatt, ki a párisi közkiállitás magyar osztályát ékité, buzgalommal folynak. A jury-pavillon (lövölde) nagy terme már készen van s az izléses drapeziák, cimerek, feliratok, szóval a párisi világtárlat magyar osztályának egész decoratiokészlete itt is elragadja a belépőt.

A megnyitási ünnepély ideje és programmja foglalkoztatja most első sorban gróf Zichy Jenőt, a kiállitás fáradhatlan elnökét.

Eddigelé nincs semmi ok kételkedni abban, hogy a kiállitást a meghatározott napon (május 10-én) megnyissák, mert a rendezés serényen foly s igy nemcsak nagyjában, hanem egy részében egész teljesen elkészül a kiállitás. József főherczeg, a fővédnök, mint udvarmestere által gróf Zichy Jenőt értesitteté, május 10 én reggel nem a Budapestről külön a megnyitásra érkező vonattal, hanem kocsin jön Alcsuthról. ½10 órakor a pályaudvar előtti diadalkapunál az egybegyült meghivott vendégek (a ministeriumok, felső- és alsóház, városi hatóság, kereskedelmi kamara tagjai stb. stb.) jelenlétében gróf Zichy Jenő beszédet mond József főherczeghez intézve, ki erre válaszolni fog, s a kiállitást megnyitottnak nyilvánitja.

A közönség kényelmére minden intézkedés megtörtént. A vasuti közlekedés megkönnyitésére a déli vaspálya-társaság külön vonatokat rendez leszállitott áru tour- és retour jegyekkel, s a magyar államvasutak igazgatósága is egy ⅓ résznyivel mérsékelt árért engedélyez jegyeket a sz.-fehérvári tárlat látogatóinak.

A kiállitás belső szervezete szintén kiegészül s erre nézve Lederer Sándor az irodai bizottság elnöke fáradhatlanul buzgólkodik. A kereskedelmi és iparkamara s ipareegyesület által választott jury-bizottságokat a képzőmüvészeti társulat által választandó hat taggal s a bizottsága által kijelölt birálókkal a május 4-én tartandó közgyülésben egészitik ki.

Országos iparos-gyülés.*)

A II. országos iparos-gyülés előkészitő bizottsága felhivást bocsátott ki a hazai ipartársulatokhoz, melyben értesiti azokat, hogy az e tárgyban a fővárosban tartott előértekezleten az iparos-gyülés összehivása egyhangulag szükségesnek ismertetvén, annak székhelyéül Budapest, megtartására f. évi május 31. és junius 1. napjai tüzetek ki. Sajnálattal emlitjük fel, hogy ez előértekezleten, melyen 31 ipartársulat küldöttei jelentek meg, s többek közt magából Veszprém városából négy társulat küldött megbizottakat, Debreczen egyetlen egy egyén által sem volt képviselve.

A II. orsz. iparos-gyülés napirendje következőleg határoztatott meg: 1) az ipartörvény módositása, 2) az iparoktatás szervezése, 3) a szövetkezeti intézmény fejlesztése, 4) az 1881. esetleg 1882-ben Budapesten tartandó országos iparkiállitás ügye, 5) a hadfelszerelési és egyéb állami szükségleteknek a hazai ipar által való fejlesztése, 6) a vásárügy rendezése, 7) iparos ifjusági egyletek támogatása, 8) a házalásügy törvényhozási szabályozása, 9) a fegyenczipar rendezése.

A gyülés szervezete. A II. orsz. iparos-gyülésen résztvehetnek: az ipartársulatok, iparegyletek és oly iparoskörök, melyeknek alapszabályszerü feladata az ipar előmozditása. Továbba ipar és kereskedelmi kamarák, valamint oly társulaton kivül álló iparo-

*) Tegnap térhiány miatt nem hozhattuk Szerk.

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

A bécsi diszmenet.

Az ezüst menyegző alkalmából tervezett s az idő miatt elhalasztott diszmenet csakugyan megtartatott vasárnap.

Óriási nép volt az, mely — a menet megtekintésére összesereglett. Már reggel ½5 órakor hullámzott a nép a práter felé, melynek kiállitási fasorában a diszmenet gyülekezett. Az egyes feltünő csapatokat megéljenezték. Különösen tetszettek a női jelmezezek. A szebbnél szebb hölgyek közül kettőt mi is felemlitünk. Az egyik a gőzhajókocsin ült; gyönyörü bordeauvörös toiletteben, fején piros kalpaggal; a Hungáriát jelképezte. Huber hajós kapitány neje volt és sok évet töltvén Dél-Magyarországban, jól tud magyarul. A másik az aranymüvesek kocsiján ült; szemkápráztató toiletteje el volt lepve ékszerekkel, gyöngyökkel, fején tündöklő diadém. A szép nő a gazdaságot jelképezte. E nő a szegedi származásu, városszerte ismert gazdag ékszerárusnak, Politzer Lajosnak neje.

* * *

A menet 9 órakor indult meg, melyet a város hirnöke, egy daliás alak lóháton, ezüsttel átszőtt piros bársony ruhában, tizenkét trombitással nyitott meg. A menet sorrendjét már előlegesen leirtuk lapunkban s igy most csak az érdekesebb csoportokat emeljük ki.

Első csoport az egyetemi tanulóké volt. Két ezren fölül rugott számuk. Mind feketébe öltözve, piros-fehér szalag mellükön keresztülvetve. A torna és lövészegyletek tagjai követték őket, szürke kabátban, vállra vetett puskával. Aztán magastetejü kalapok és fekete frakkok végtelen hosszu sora következett, melyet csak élénk szinekbe öltözött zászló- és czimervivők szakitottak meg közben-közben.

Annál feltünőbb volt az utána következő igazi jelmezes menet, minőt nem látott még Bécs soha.

A legnagyobb örömrivalgást a vadászok csoportja idézte elő, melyben a monarchia főnemesei nagy számban vettek részt. Ott voltak fényesbnél fényesb jelmezben Lichtenstein Colloredó, Schwarzenberg herczegek stb.

Elől egy hatalmas lovast pillantánk meg, megtermett pejménen szent Hubert zászlójával kezében. Ott láttuk a zergevadászat daliás vezetőjét, idősb Wilczek grófot palástformáju zöld vadászkabátban; nyomban követik a zergevadászok szürkés zöld ruhákban, vas sisakban, mindenféle tegzekkel, ijakkal, kézi puskákkal. E csoportot az alsóbb vadászat csoportja követé, de itt is egész fegyvertár kerülne össze; régi rendszerü puskák, ijak stb. Legjobban volt feltegyverkezve a szarvasvadászat csoportja, melyet gróf Breuner vezet. A gróf hosszu szakállat visel, minőt csak ritkán látunk; a legfelötlőbb alakok egyike, széles bársony barett, zöld vadászkabát, bő fegyverzet. A csoport tagjai egytől-egyig szálas férfiak, fejükön az u. n. Riksa-sisakot viselik, az öltözet szürkés zöld, a fegyverek mind középkoriak; némelyiken igen izléses diszitések láthatók.

A diadalkocsi, melynek oldalán egy vadkanfő, s mellette Diána nemes alakja látszik, nagy tetszést idézett elő. Belseje mindenféle állatok bőreivel volt diszitve.

* * *

A vadászok csoportja után feltünt a kertészet csoportja, melynek diadalkocsiján Flórát virághalmaz között igen kaczér, s ép ezér tetszős jelmezben személyesité egy bécsi szép leány. A bányászat kocsija felülmult minden várakozást. A gyémántkirályné sugárzó lebegő alakja, az arany és ezüstszövetekbe burkolt alakok ragyogó s szemkápráztató látványt nyujtottak.

A különböző ipartársulatok menete mind nyujtott valami meglepőt, ép ugy a szabók óriási ollója, mint a molnárnék „appetitlich" öltözete. Az étvágyra nézve igen csiklandozó volt a hentesek kocsija, melyen ünnepélyesen diszitett buffetben pompás sonka és kolbász volt kiállitva, mig a vendéglősök kocsiján egy száz hektoliteres hordóból csinos pinczérnők mérték a bort.

A mészárosok csoportja hatalmas csoport volt. A zászló sárga damasztból vereses selyemrojtokkal, a mezőn két veres ökörfej s két bárd. Roppant ember vitte, mellette két mészáros mester lóháton. A hat „tigris" csődör által vont kocsin két megkoszoruzott ökör trónolt, melyek méltóságos önmegadással viselték el e kitüntetést. 18 mészáros legény tarka jelmezben vette körül a kocsit.

A kereskedelem csoportja is igen szép volt s különösen a vasutak csoportja tetszett, melynek piros bársonynyal bélelt s aranytól csillogó kocsiját 8 ló alig birta. A művészek kocsija szintén pompás képet nyujtott. Első részén a medici Venus másolata volt s piros menyezete alatt persa, ind és török szőnyegeken művésznők ültek a legfényüzőbb korszakok jelmezében. A jelmezek festői volta s gazdag szinpompája ezen csoportot a menet egyik fénypontjává tette.

* * *

A menet 10 óra után ért a császári sátor elé, mely a 17-ik század modorában volt épitve. A sátor estradeon állt, melyre két oldalról exotikus növényzet közt lépcső vezetett. Szövete biborszinü volt, s belseje gobelinekkel diszittetett.

Ő Felségeik közeledtét ágyudörgések hirdették s 10½ órakor érkeztek meg, s léptek a sátorba.

A királyné, ki Mária Valéria főhgnőt kezén fogva vezette, fehér selyem ruhát viselt arany himzetü betéttel; a Felségeket követé: Gizella főhgnő, világos kék ruhában, Rudolf koronaherczeg s Lipót bajor herczeg. A királyné helyet foglalt a zöld bársony karszékben, Mária Valéria főhgnő volt a királyné mellett balról, mig a király a karfára támaszkodott s az óvácziókat köszöntve fogadá.

Ekkor Newald polgármester, az alpolgármester által kisérve lépett a császári sátorba, a város nevében a hódoló üdvözletet nyilvánitva. A király nyájasan viszonozta az üdvözletet.

A Felségek a nagyérdekü látványt a legfeszültebb figyelemmel nézték. A király a királynénak s Mária Valéria főherczegnőnek megmagyarázott minden egyes csoportot, s a látvány fölmerülő változatos szépségeire a Felségek egymást figyelmeztették. A király állva fogadta a csoportok s a közönség részéről minduntalan megujuló hódolotteljesen élitetéseket.

Érdekes jelenet volt, midőn a könyvnyomdászok csoportja vonult el s a Guttenberget előtüntető mester egy fehér könyvet tartott fel magasra, melyen messze látható czimirat volt: „Fünfzehn Tage auf der Donau." A királyné mosolyogva fordult a kissé oldalvást álló koronaherczeg felé s intett neki; a király is a könyvre kézmozdulattal figyelmeztené a koronaherczeget. A tetszés viharszerüleg tört ki, a mint a képzőmüvészek csoportjában Makart — a menet tervelője — jelent meg fényes jelmezben lóháton.

Ő kapta az uralkodó pár után a legtöbb éljent e napon. Az egész Ringstrassén végig harsogó „hoch"-ok kisérték, az ablakokból, az erkélyekről, a tribuneökről a férfiak kalapjaikat, a nők kendőiket lengették. A hires képiró sötétkék bársonyba volt öltözve s arany bogláros fehér paripán lovagolt, tollas kalapjat mélyen lehuzva fekete szakálltól árnyalt halvány arczára.

A müvészek mind Rubens korabeli öltözeteket viseltek. Legfeltünőbb volt köztük Blaas Gyula csillogó vörhenyes aranyszövetben, fehér kalappal, térdig érő öblös sárga csizmákkal.

Mikor elhaladt a szemkápráztató fényes menet, akkor sipok és vadászkürtök harsogása közt jöttek a hegyi vadászok csoportjai. Ötven fő lovagolt élükön, köztük Meran gróf János főherczeg fia. Mind szokott rendes vadászöltözeteikben jöttek, a mint otthonn Tyrol, Stájerország, Felső Ausztria havasai közt járnak: zöld hajtókás szürke zubbony, térdig érő rövid nadrág, zöld harisnya, meztelen térd, fejükön csucsos kalap tollakkal, zergefarkkal. Izmos, marczona, napsütött alakok, kiknek nagy része most először jött le hegyeik közül s vigan tombolva haladt a soha sem látott paloták és embertömegek hosszu sora közt.

A tüzoltók és dalegyletek zárták be a roppant menetet, mely reggel 9 órától délután 2 óráig tartott.

Az ünnepi téren a dalegyletek a néphymnusz énekelték záradékul. Képzelhetni, mily hangverseny volt az, melyben kétezer dalnok vett részt!

szerszámtak, tolgyfa-deszkak, oszlopok és gerendák kaphatók. Berger Henrik.
1—3 (130)

sok, kik — legalább 50-en — összeállva, gyülésileg jegyzőkönyvi meghatalmazás alapján képviselőt küldenek. A szavazati jogra nézve abban történt megállapodás, hogy a társulatok, ha 50-nél kevesebb taggal birnak, egy, ha 50—100 taggal birnak, két, ha 100-nál több taggal, három szavazatot, — társulaton kivül állók 50—100-ig egy, 100-on felül két szavazatot gyakorolhatnak. — Minden keresk. és iparkamara 5, az orsz. m. iparegyesület 5, az fővárosi iparkör 5 szavazattal bir. Több testület egy és ugyanazon küldött által képviseltetheti magát, de 5 szavazásnál többet egy kiküldött sem egyesithet magában.

A szervezési költségek fedezésére minden társulat annyi forintot fizet, a hány szavazattal bir.

Az előkészitő központi bizottságba beválasztattak: Ráth Károly, Bakay Nándor, Szabóky Adolf, Mudrony Soma, Gál Jenő, Steinacker Ödön, Bobula János, Csepreghy János, Gelléri Mór.

Hivatalos közlönynyé a „Magyar Ipar- és Kereskedelmi Lap“ tétetett.

Az előkészitő bizottság megalakulván, megválasztotta: elnöknek Ráth Károlyt, jegyzőknek Gelléri Mórt és Fritz Pétert, továbbá az egyes tárgyakra az előadókat.

Napi hirek.

— **A holnapi hangverseny** iránt oly nagy nagy az érdeklődés, hogy már majdnem minden hely le van foglalva. Ugyanazért, a kik jegyet akarnak kapni e rendkivüli érdekesnek igérkező hangversenyre, jó lesz, ha igyekeznek mielőbb a kiváltással. A dijak oly mérsékelten vannak felemelve, hogy senkinek sem kerül nagy áldozatába meghallgatni világhirü müvész hazánkfiát gr. Zichy Gézát, ki a külföldön is bámulat tárgya volt balkezü zongora játékával. Lesz vigjáték is, opera is, hangverseny is s igy mindenféle érdeknek elég van téve. Ugyanazért s a jótékony czél iránti tekintetből, hiszszük, hogy szük lesz a debreczeni szinház a a közönség befogadására.

— **A tegnapelőtti tornaegyleti gyülésen** a tisztviselői kar következőleg alakult meg: elnök lett Varga Lajos, alelnök Somogyi Pál, titkár Nagy Károly, müvezető Örvényi Vilmos, pénztárnok Holvay Gyula.

— **Ongyilkosság.** Sallay István gubásmester ma délben 1 órakor pisztolylövéssel végetvetett életének. A golyó szivén ment keresztül, s rögtöni halált idézett elő. Ongyilkosságának oka állitólag az volt, hogy a jövő hó 1-én a katonasághoz behivandó lett volna.

— **Dühös amazonok.** Két asszony a piaczony összeverekedvén, botrányt idézett elő, minek következtében a rendőrség által bekisértettek. — Másik két asszonyt még tovább ragadott harczi tüze, a mennyiben egyik a másiknak fejét beszakitotta, ki aztán a rendőrségnél tett panaszt, mely a tettest kellőleg megbüntette.

— **Meglövéssel fenyegette** egy helybeli lakos haragosát, kinek lakására éjszakának idején berontott. Ez aztán nem vette tréfára a dolgot s elfogatta a fenyegetőzőt.

— **Szegedről** folytonosan rosz hirek jönnek. — A petresi szakadáson még mindig nagyobb arányban foly be a viz, mint mennyi a Maty-éren kifolyhat. A városnak alig van ismét száraz helye. Az árviz ujabban Uj-Szegedet is fenyegeti. — A szegedi szerencsétlenek javára eddig a „Szegedi N.“ számitása szerint 1.650,000 frt gyült össze. Ugyancsak e lap beszéli, hogy egy spanyol caballeró levelet irt Wenckheim Béla báróhoz, melyben azon tanácscsal akar Szegeden segiteni, hogy adjon ő felsége Szegednek egy fehér lapot: a mit ott bele irnak, azt pedig teljesitse a jó szegedieknek. A miniszter mint naivságot ő felsége tudomására hozta ez eredeti levelet. A király mosolygott és állitólag azt jegyzé meg: „a milyen tartózkodó a magyar az adományok elfogadásában, még talán üresen küldenék vissza.“

— **A „Figaró“ Zsoldosnéról.** Wolf Albert a Figaró szellemes tárczairója a következőleg ir Zsoldosné bécsi játékáról: „Megint uj jelenet ragadja meg figyelmünket. Ez a legtökéletesebb s a legélénkebb. Magyarországnak van szentelve: egy magyar falu áll előttünk. A parasztok messze vidékről jött müvészt hallgatnak, ki czimbalmon játszik; ez némileg a zongorával rokon hangszer, melynek számos hurjára két kis kalapácscsal kell ütögetni. Az egész város összefut e hangokra, nagy csődület van. Egyszerre élénk mozgasba jó a tömeg: nemzeti énekesnő érkezik, kitől az ország legszebb dalait halljuk. Az, ki e szerepet adja, Pestről jött, Zsoldosnénak hivják s Magyarországon rendkivüli népszerüség. Bécsben is csak meg kellett jelennie, hogy győzzön és hódituson. Azon sikernél, melyet aratott, nagyobbat nem lehet képzelni oly közönség előtt, melyet minden oldalról az illemszabályok szük korlátai szoritanak. Párisban óriási feltünést, csodálatot keltene. Elragadólag énekli a magyar dalokat, azokat a kesergő pusztai melodiákat, a melyekben visszatükröződő mélabus érzés annyira megható. Hát még midőn vig nótákra gyujt. Igaz ugyan, hogy ezeknek vigsága is olyan, mint futó mosoly egy mélyen elszomorodott ember ajakán, de azért mégis fellelkesitenek. Midőn igy danol czimbalomkisérettel, megjelenik egy czigányzenekar. Valódi magyaroktól halljuk a csárdást, ezen ördöngös nemzeti tánczot. Ha Párisban adatnék egy ilyen jelenet, ilyen ballet, ilyen zenekarral, összefutna az egész város.“

— **A pestis tanulmányozása végett** Asztrakánba utazott Dr. Rozsahegyi Aladár már visszaérkezett Budapestra, jelezve, hogy a pestis teljesen megszünt. — Igy Európa mellérol elszállott e veszedelmes lidércznyomás.

— **Tizenegy óra alatt.** Egy humpoleci posztógyáros Dite Imre vállalkozott arra, hogy az uralkodó számára 10—12 óra alatt teljesen kész vadászöltönyt készit olyan gyapjuból, melyet még csak akkor nyirnak le a birkáról. E hó 23-án a kisérlet megtörtént s pedig a legfényesebb sikerrel. Reggel 6 órakor elkezdtek nyirni 12 db előbb a városi orvos által teljesen egészségesnek nyilvánitott birkát. 6 óra 8 perczkor a szükséges gyapjumennyiség már le volt nyirva, 6 óra 11 perckor megborzolva, 6 óra 37 perczkor megfestve, csakhamar megványolva, megfésülve, 8 órára már fonállá fonatott, s 8 óra 15 perczkor rajta volt az orsókon. Ezután a szövés megkezdődvén, 11 óra 10 perczre már készen volt 7¾ röf posztó. Ezt 12 óra 14 perczre megmosták, 12 óra 31 perczre megszáradt, 12 óra 45 p. megnyirták 1 óra 7 perczre megtisztitották, 1 óra 10 perczre megkefélték, 1 óra 15 perczre kivasalták. A posztó tehát 7 óra 15 p. alatt teljesen készen volt. Most a szabómühelybe került s ott rögtön kiszabatván, a kabát, mellény és nadrág d. u. 5 órára meg volt varrva. Az összes munka tehát 11 óra hosszáig tartott.

— **Nyilatkozat.** Alólirt a r. kath. gymn. tanári kara által f. évi April 20-án kiadott és házanként szétosztott „Felvilágositásra“ kénytelen vagyok következő nyilatkozatot tenni. A kérdéses ügyben, melynek folytán tanulók a városi szinháznát elkövetett rongálás és lopásért rendőri eljárás alá vétettek, felhivásra hivatalos uton irásbeli előterjesztést tettem, melyben a valódi tényállás a t. tanári karnak hihetőleg a tanulók egyoldalu bevallásából meritett értesülésétől eltérőleg — előadva beigazoltatott, s ahhoz az illető szülőknek nyilatkozata irásban is mellékeltetett.

Mi történt ezen hivatalos irásbeli előterjesztésemmel nem tudom; valamiut arról sem tudok semmit, hogy bárki által megintettem vagy dorgáltattam volna, — a mi különben csak is az 1876. VII. t. cz. ide vonatkozó §§-ai alapján eszközölhető. És én hivatalos uton az ügy állásáról irásbeli előterjesztés terén egyáltalában nem kivántam, hogy ezen ügy a feledésnek adassék át, annál kevésbé kértem erre bárkit is, mert erre a legtávolabbról sem lehetett semmi okom, valamint arra sem adtam semmi okot, — hogy a t. tanári kar a jelen ügyben egyedül helyes utat t. i. a hivatalos utat mellőzve, hivatali eljárásomat és ezzel összekötve személyemet a nyilvánosság terére hurczolja.

Igen sokat lehetne még a tanári kar röpiratában foglaltakra felelni, azonban azon tisztelet, melylyel e lap olvasó közönsége és a tudomány terjesztésére hivatott róm. kath. iskola iránt érezek, nem engedi, hogy azon röpirat szalmakazaját megbolygassam — bár maga az iskola igazgatósága nem restelte egyik laptól a másikra járva a közönség előtt sáját iskoláját meghurczolni.

Végh Gyula alkapitány.

Debreczeni szinház.

(—y) Bogdani Vanda assz. tegnap lépett fel másodszor „Faust“-ban. Ha első felléptével megnyerte, a másodikkal határozottan elragadta a debreczeni közönséget. Ude hangjának, mely ezuttal a magasabb regiókba is sikerrel felhatolt, teljes varázsát érezteté velünk. Ugy látszik, Margaretha szerepe kiválóag alkalmas müvészete érvényesitésére. A vendégmüvésznő oly kedvesen énekel, hogy e tekintetben azok közül, kiket a debreczeni szinpadon láttunk, nem igen van párja. Pianissimói a fuvola hangjához, magas staccatói a fülemile csattogásához hasonlitanak. A különben is olvadékony franczia szó oly édesen cseng ajkairól, hogy Gounod zenéje nem sok méltóbb kifejezőre találhat. Különösen a 3. felv. szerelmi és az 5. f. börtön jelenetében magaslott ki, amott a szerető csábos ömlengéseit, emitt a tébolyult nő borzasztó lélekállapotát megragadóan tükröztetve vissza. — Bogdani Vanda asszony egy azon szerencsések közül, kik gyönyörü hanggal és elegáns alakkal vannak megáldva s ezek a müvésznői pályán azon capitalisok, melyek minél tovább tartanak, annál magasabb fokra emelik a sikert. Nagyon sajnáljuk, hogy Bogdani asszony vendégszereplése ily kedvezőtlen pontjára esett a saisonnak.

Dicséretet érdemel Ruszt, ki Faust nagy szerepét nemcsak jól betanulta, hanem türhetően el is játszotta, mi nagyrészt annak tulajdonitható, hogy most természetesebben énekelt. Nyilvayt arra kérjük, hogy azt a gyönyörü virágdalt gyöngédebben énekelje. Traversz eléggé érvényesitette szép hangját. Töröknek csak az az érdeme, hogy a tempo és kóta ellen nem vétett.

Felelős szerkesztő: **Kutasi Imre.**
Főszerkesztő: **Vértesi Arnold.**

Nyilttér.

Holvay Gyula Debreczenben.

Jelentés

Uj Singer Varrógépek

A mostani kor viszonyainak megfelelőleg a legczélszerübb nélkülözhetlen tárgyak közé számitatik egyjó **varrógép.** Alólirt czég mindenféle kedvelt fajta varrógépekből dus raktárt tart. Nemcsak egyes gépfaj van képviselve, de az összes varrógépfajok, ez által a venni szándékozóknak a választás sokkal megkönnyebbül, miután minden vevőnek a különböző varrógépeken a munkák mutatódnak és az által egyik vagy másik faju varrógép előnyeiről meggyőződhetik. A varrógépek csekély részletfizetésre is megszerezhetők. — **Régi gépek becseréltetnek.**

Ügynökök ki vannak zárva és minden gépvevőt tisztelettel kérek egyenesen üzletemet szerencséltetni.

Holvay Gyula,
Uj Singer, Howe, Wehler és Wilson varrógépek raktárának tulajdonosa. Egyháztér.

SZEDLÁK JÓZSEF

FÉRFI-RUHA RAKTÁRA

főpiacz 214B sz. a.

Azon körülmény által indittatva, hogy a tisztelt közönség nagy része ruházati szükségleteit lehetőleg olcsón óhajtja a reá nézve jutányosabbnak látszó kész-ruha raktárakból beszerezni, nem tekintve, ha valjon mint nem szakértő — kivált az alkudozás alkalmából — nem tulságos árakat fizet-e, s ha valjon a szabás csinossága vagy munka minősége képes-e kielégiteni izlését és igényeit, vagy nem? elhatároztam, hogy itteni férfi-szabó üzletemben,

saját szabásom és gyártásommal kiállitott

KESZ FÉRFI-RUHA RAKTÁRT

is rendezek be; a hol is a folyó 1879. évi március 1-sőtől kezdve a legujabb divat- és minden igénynek megfelelőleg

egy öltözék 10 forinttól 30 forintig

készpénz fizetés mellett kapható.

Fő gondom lesz arra, hogy az ilymódon felszerelt raktáramban **csinos szabás** és **legjobb munkával** kiállitott öltözékkel a jó izlésnek és jutányosságnak is megfelelőleg szolgáljak. Ez okból nem kimélek fáradságot arra nézve, hogy a tisztelt közönség eddig is hálásan tapasztalt pártolását jövőre nézve, az eddiginél is szélesebb körben kiérdemeljem, és hogy a tőlem vásárolt kész-ruhai a kiállitást illetőleg **éppen olyan legyen, mintha megrendelésre készült volna s a határozott árakat,** — mely a különben is mindkét félre nézve kellemetlen alkut fogja helyettesiteni — ugy számitandom, hogy a t. közönség nem szakértő részének is bizalmát megnyerjem.

Tisztelettel lévén a t. közönségnek

alázatos szolgája

Szedlák József.

(61) 8—?

DEBRECZENBEN

Sima szőlő-vesszők

Rizlingi,
Burgundi és Rózsabakar vegyesen,
Kadarka,
Passatutti,

kaphatók és megrendelhetők alólirotnál.

A szőlő-vesszők az idén oly egészségesek, a milyen csak igen ritka évben fordul elő, mit is a vevőknek becses figyelmébe ajánlom.

Makó István
bőrkereskedő.

6—6 (120)

1996/1879.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy **a debreczeni ipar- s kereskedelmi banknak Alföldi Balintné Ekli Maria** elleni végrehajtási ügyében lefoglalt a debreczeni 3206. sz. tkvben jegyzett 2434. sz. ház s ondódi földjének 1500 frtra becsült fele része az 1879. évi junius hó 3-ik napján d. u. 3 órakor mint első, é. 1879-ik évi julius hó 3-ik napján d. u. 3 órakor mint második határidőben, a törvényszék árverési teremben végrehajtó Török Péter által megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak, u. m:

1-szor. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitüzött birtok nem fog eladatni.

2-szor. Arverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

3-szor. Vevő köteles a vételárt 3 egyenlő rész letben, és pedig: az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 1 2 3 hónap alatt, 6% kamatokkal együtt ezen kir. tvszéknél lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

4-szor. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tüzkár ellen biztositani.

5-szor. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől öt illetik.

6-szor. A tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-szer. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsáttatni- és csupán egy határidőnek kitüzése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitüzött javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számitandó 15 nap alatt, habár külön értesitést nem vettek is, ezen kir. törvényszékhez nyujtsák be: különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasittatni.

Végül felszólittatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen tszék székhelyén, vagy annak közelében laknak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésök végett helyben megbizottat rendeljenek, annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, ellenkező esetben **Beér Kalman** ügyvéd, — mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyv hatóságnál 1879. april. hó 15-ik napján.

Szücs István h. elnök. **Bay Gábor** jegyző.

(126) 1—3

ROCHLITZ és BEKE
DEBRECZENBEN
Bazár és piacz-uteza szegletén.

Ajánljuk a n. é. közönségnek ujonnan felszerelt:

Női pipere raktárunkat,

különösen pedig figyelmeztetjük a t. hölgy közönséget, hogy ez idényre próbául:

Női ruha kelméket és cretonnokat

vezettünk be, reménylve, hogy jó izléssel tett választásunk által a n. é. közönség becses pártfogását ez uj czikkben is, kiérdemeljük.

Továbbá tartunk nagyválasztékban:

Női és gyermek diszitett kalapokat	1.50-től	20—kr,
Napernyőket	1.10 „	15— „
Női nyakkendőket	—.75 „	5— „
Külföldi vállfüzőket (valódi halcsonttal)	2.— „	7.50 krig.

mindenféle disz szalagokat, bélés czikket és több e szakmába vágó rövid árukat.

Egyszersmind felhivjuk a t. férfi közönség becses figyelmét: **Kitünő minőségü és szabásu fehér és szines ingeinkre** 1.70-től feljebb. négyszeres gallér és kézelőkre, nyakkendő és több e szakmába vágó férfi czikkekre.

Különösen pedig figyelmükbe ajánljuk: kitünő és czélszerü

Férfi és fiu nyári szalma kalapjainkat

kitünő olcsó árban s pedig darabja **a férfi kalapnak 85 kr a fiu kalapnak 75 kr.**

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve

maradtunk teljes tisztelettel

ROCHLITZ és BEKE.

Kitüntetés a bécsi világkiállitáson

Női legszebb garnitura és karperecz.

Kitüntetés bécsi világkiállitáson

Férfi és női óraláncok

Végképeni kiárulás

Alólirtnak van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a főpiaczon Szikszai József ur háza alatt

18 év óta fennálló

ARANY és EZÜST ékszer üzletemet

végképen elhatároztam a legrövidebb idő alatt kiárusitani, még pedig **tetemes ár leszálitással.**

Az arany és ékszer üzletemnek végképeni felhagyása végett akár az összes üzlet egy egészben, akár darabonként igen olcsó árban készpénzfizetés mellett azonnal eladó; melynek utána kérem a nagy é. közönséget becses látogatásával és megrendelésével megtisztelni.

Debreczen, april hó 14. 1879.

teljes tisztelettel

Veress László
arany és ékszerész.

(114 4—?)

Ezüst evő eszközök.

Kitüntetés a szegedi országos tárlaton

Ezüst gyertyatartók.

Kitüntetés a szegedi országos tárlaton

Fürdő és vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a vezetésem alatti nagyerdei

fürdőt és vendéglőt

vasárnap azaz május 3-án megnyitom, a mikor is a helybeli tüzoltózenekar fogja a n. é. közönséget mulattatni.

Szobák még mindig kaphatók jutányos ár mellett.

Az omnibusz május 1-től

reggeli 6 órától déli 12-ig, d. u. 3-tól 7-ig

minden órában közlekedik. Vasár- és ünnepnapokon, sőt ha szükség ugy kivánja hétköznap is két omnibusz fog közlekedni. — A kintlakók kényelmére ezeknek **cselédjeik, a kivülről befelé jövő első kocsival ingyen hozatnak be.**

Jó konyháról és italokról gondoskodva lesz

s egyátalán minden törekvésem oda fogom irányitani, hogy a n. é. közönség eddig irányomban tanusitott jóakaratát ne csak megtartsam, hanem azt még inkább öregbitsem.

Számos látogatásért esdve maradok kiváló tisztelettel

Fehér Herman
bérlő.

Debreczen, nyomatott a kiadó-tulajdonos **Kutasi Imre** könyvnyomdájában, 1879.